A°. 1836. N°. 107.

ARNHEMSCHE COURANT.



Dingsdag den 6 September.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE *GELDERLAND*, brengt hiermede ter kennis van alle bouwkundigen, dat er eene premie is uitgeloofd van zes honderd gulden voor dengene, welke, voor of op den 1sten Februarij 1837, vrachtvrij, aan den Griffier der Staten van *Gelderland*, Mr. *M. J. Vitringa*, inzendt het beste ontwerp van eene, te Apeldoorn te bouwen, hervormde kerk; liggende het vereischte aantal exemptaren van het programma ter visie op de onderscheidene Griffien der Provinciale Gouvernementen in dit Rijk.

Arnhem, den 19den Augustus 1836.

De Staatsraad, Gouverneur der provincie *Gelderland*,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

FRANKFORT, den 3den September.

Berigten uit Konstantinopel van den 14den Augustus melden het volgende: Omtrent de vroeger vermelde ter doodbrenging van eenige ulema's verneemt men het volgende: De met veel staatsie gedane uitdeeling van het portret des sultans in de kasernen had groot ongenoegen bij sommige korps der armee verwekt, inzonderheid echter onder de zeemagt, en velen werden er gestraft, omdat zij den sultan, uithoofde der afwijking van de wetten des profeets, luid vervloekt hadden (beelden zijn den Turken over het algemeen een gruwel.) Bij onderzoek bleek, dat onderscheidene leden van de ulema's dezen geest heimelijk gevoed hadden. De sultan liet zes der halsstarrigste derzelven den 29sten Julij voor zich brengen, over de verstandhouding met de misnoegden verhooren, nog denzelfden nacht worgen en in de zee werpen. Tot eene eigenlijk gezegde zamenzwering is het derhalve niet gekomen, maar de sultan heeft ze voorgekomen. Het laat zich niet ontveinzen, dat deze uitdeeling van des sultans beeldtenis groot misnoegen heeft verwekt. Thans loopt het gerucht, dat de sultan ook de beeldtenis van den profeet voor de Aja Sophia wil laten schilderen.

— De Koning van Griekenland is den 30sten Augustus van Munchen naar Dresden vertrokken, om bij het Koninklijk-Saksisch hof een bezoek af te leggen. Men weet nog niet, wanneer Z. M. naar Griekenland terugkeeren zal."

ZWITSERLAND.

Het bondgenootschappelijk bewind heeft den 24sten Augustus de volgende aanschrijving aan de gezamenlijke standen laten afgaan:

Het besluit van den landdag, den 11den Augustus l. l. door eene meerderheid der standen, deels zonder deels met voorbehoud van bekrachtiging, genomen, betrekkelijk de onrustige vreemdelingen in Zwitserland, hetwelk wij u hoog wel geboren bij rondgaanden van denzelfden dag me dedeelden, is den 23sten Augustus, ten gevolge der ingekomene standsratificatien van kracht geworden, en berust derhalve op de definitive en algemeen verbindende toestemming van de volgende bondgenootschappelijke standen, als: Bern, Zurich, Lucern, Uri, Schwijts, Unterwalden, Glarus, Zug, Freiburg, Solothurn, Basel, Schafhauzen, Graauwbunden, Aargau Wallis, en Neuenburg. Belast om voor de getrouwe, spoedige en gelijkvormige uitvoering van dit besluit in hoedanigheid van bondgenootschappelijk bewind te waken, willen wij hoogstdezelven dringend uitnoodigen, alle zoodanige vlugtelingen of vreemdelingen, die zich op uw gebied bevinden, en in art. 1 van gemeld besluit op eenigerlei wijze begrepen zijn, onverwijld te laten aanhouden en met overleg van het bondgenootschappelijk bewind van het Zwitsersch grondgebied te doen verwijderen op eene wijze, welke de meeste zekerheid oplevert, dat dezelven niet meer binnen Zwitserland terugkeeren kunnen.

Doch inzonderheid moeten wij U hoog wel geboren aanwijzen, alle doelmatige middelen bij de hand te nemen, opdat nagemelde bijzonder bezwaarde personen in hechtenis genomen en op Fransch grondgebied afgeleverd worden, als daar zijn: *Josef Mazzini*, genaamd *Strozzi*, uit Genua; *Johan Ruffini* uit Genua; *Augustin Ruffini*, uit Genua; *Ernst Herman van Rauschenblatt*, genaamd *Kater*, uit het Hanoversche; *George Peters*, genaamd *Jack en Zoller*, uit Berlijn; en *Bernard Litzius*, genaamd *Reis*, uit Aschaffenburg.

Neuenburg, 20 *Augustus*. Zijne Koninklijke Hoogheid Prins *Adalbert* van Pruissen is op eene pleizierreis door Zwitserland gisteren incognito alhier aangekomen.

Zurich, 27 *Augustus*. De herziening van het Zwitsersch verbond is thans weder in aanmerking gebragt. Dertien stemmen hebben eene herziening verlangd, zes waren er tegen.

PETERSBURG, den 24sten Augustus.

Z. M. de Keizer is den 16den dezer naar Moskou vertrokken, en zal, naar men verneemt, de zuidelijke gewesten des rijks bezoeken.

— De Keizer heeft, bij manifest van 12 dezer, eene algemeene ligting van vijf man op de 1000 mannelijke zielen uitgeschreven, ten einde het leger en de zeemagt op den voet van vrede voltallig te maken.

— Eergisteren is het stoomschip *Bogatyr* (de held), hetwelk door den luitenant-kolonel *Grunwald* gebouwd en onder bevel van den kapitein-luitenant *Kretnetsahikoff* gesteld is, door de hoofd-admiraliteit gelukkig van stapel gelaten. Dit schip is het grootste der thans in Rusland bestaande stoomschepen, daar het genoegzaam van de grootte en breedte van een fregat en van de lengte van een linieschip is; de machine op hetzelve zal 290 paardenkracht hebben; zij wordt in de Alexandroffsche fabriek vervaardigd.

— Ten einde eene geschiktere gemeenschap met Sina voor den handel daar te stellen, is het plan ontworpen om den weg langs het meer van Baikal te verbeteren.

LONDEN, den 31sten Augustus.

Gisteren ochtend, ongeveer ten half drie ure, is in deze hoofdstad, in de woning van den heer *Wilson*, eenen voornamen handelaar in thee, aan de zuidzijde van de London-brug, een allervreesselijkste brand ontstaan, welke, in weerwil van alle toegesnelde hulp, zich nog aan een veertiental andere aangrenzende huizen en pakhuizen medegedeeld en dezelve gezamenlijk geheel vernield of voor een gedeelte in de asch gelegd heeft. De hoeveelheid goederen, door dezen fellen brand, welken men eerst des morgens ten acht ure meester was, eene prooi der vlammen geworden, is zóo aanmerkelijk, dat de aangerigte verwoesting met die van 1794 gelijk gesteld en de schade voorloopig op drie à vier honderd duizend p. st. begroot wordt. Gelukkig hebben echter bij dezen brand, van welken de wezenlijke oorzaak niet bekend schijnt te zijn, geene menschen het leven verloren; en bevinden zich tevens de heer *Wilson*, welke door eenen sprong van de tweede verdieping het gewricht van zijne hand en zijnen enkel gebroken heeft, en de spuitgast *Fenn*, door eene ontploffing van salpeter beschadigd, buiten alle gevaar.

Heden zullen de beide Perzische prinsen, welke zich sedert geruimen tijd in deze hoofdstad bevonden hebben, derzelver terugreis van hier naar Bagdad, over Weenen en Konstantinopel, aanvangen.

Vrij algemeen wil men in deze hoofdstad weten, dat door lord *Palmerston* nieuwelings eene officiele kennisgeving van des Konings van Frankrijk verlangen, om zich van het viervoudig verbond af te zonderen, zou ontvangen zijn, en dat zulks tot eene zeer levendige briefwisseling tusschen de Engelsche en Fransche gouvernementen zou aanleiding gegeven hebben.

Aangebragte berigten uit Lissabon, loopende tot den 23sten dezer, doen zien, dat al het vroeger uit Oporto gemelde, betrekkelijk het op nieuw aftreden van het Portugesche ministerie, van allen grond ontbloot is. In voornoemde hoofdstad, in welke het voortdurend nog rustig was, hadden inmiddels de jongste gebeurtenissen te Madrid veel indruk gemaakt, en waren, dien ten gevolge, door de ministers, na eenen door hen gehouden langdurigen kabinetsraad, zekere maatregelen van voorzorg genomen.

Luidens de jongste berigten uit Mexico, was door het gouvernement dier republiek tot eene gedwongene leening van 2,000,000 dollars besloten, ten einde het te kort in 's rijks inkomsten te dekken, en den oorlog tegen de oproerige provincie Texas met kracht voort te zetten. De Fransche minister bij gezegd gouvernement heeft echter, ten behoeve van de Fransche ingezetenen in die republiek, tegen bewuste leening ten sterkste geprotesteerd, en zou dit voorbeeld ook allerwaarschijnlijkst door den Britschen afgezant daar gevolgd worden.

PARIJS, den 2den September.

Gisteren heeft het ministeriele avondblad de volgende tijdingen uit Spanje medegedeeld:

« De generaal *Rodil* is bepaaldelijk tot opperbevelhebber van de noordelijke armee en tot minister van oorlog benoemd.

« Bij dekreet van den 24sten Augustus zijn de cortes, krachtens de verkiezings-wet der constitutie van 1812, tegen den 24sten October bijeengeroepen.

« Den 20sten is *Arroyez*, die zich van *Gomez* afgescheiden heeft, binnen Palencia gerukt. Er zijn 4000 man uit Madrid tegen hem en *Basilio* uitgetrokken.

— Het dekreet omtrent de bijeenroeping der cortes is hoofdzakelijk van den volgenden inhoud:

Art. 1. De natie wordt, overeenkomstig de staats-constitutie van 1812, tegen den 24sten October aanstaande bij algemeene cortes bijeengeroepen.

Art. 2. De provincien van het schier-eiland en aanhorige eilanden benoemen één afgevaardigde op de 50,000 zielen bevolking.

Art. 6. Degenen, die tot afgevaardigden in de cortes van 1822 en 1823 benoemd werden, zullen tot leden van de aanstaande cortes kunnen benoemd worden.

Art. 7. De verkiezings-junta's zullen in de geheele monarchie, overeenkomstig de regels bij de constitutie vastgesteld, vergaderen.

Art. 8. Uit hoofde der noodzakelijkheid om spoedig tot de verkiezingen over te gaan, zullen de parochiale junta's den 18den September aanstaande vergaderen; de districts-junta's den 25sten en de provinciale den 2den October.

Art. 9. Ten einde de verkiezingen op Cuba, Porte Rico en de Philipijnsche eilanden te bevorderen, zal men de *krachtens* het *Koninklijk statuut* aangenomene wijze der benoeming volgen.

Bij dit dekreet heeft de Koningin-Regentes eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij zij te kennen geeft, de bestaande orde van zaken gehandhaafd te hebben, zoo lang zij in de meening verkeerde, dat de jongste bewegingen niet uit het algemeene gevoelen der natie voortvloeiden: maar dat, zoodra haar het tegendeel overtuigend gebleken is, de constitutie van 1812 door haar is bezworen. Niemand van eenig doorzigt is en ook niet, onder de vurigste aanhangers van die constitutie, of hij erkent de noodzakelijkheid der herziening derzelve. Daarover zullen de aanstaande cortes dan uitspraak doen. De constitutie van 1812 wordt derhalve weder de grondwet van den staat; die constitutie, zegt de proclamatie, welke, toen *Napoleons* adelaars verschrikt den vaderlandschen grond ontvlugteden, de grondzuil van de monarchie bleef.

— Men heeft berigten uit Madrid tot den 26sten Augustus. Het was toen in die hoofdstad rustig.

De heer *Mendizabal* is benoemd tot voorzitter der commissie tot ontvangst der vrijwillige giften ten behoeve des vaderlands, in Spanje. Hij vervangt den markies *van Miraflores*. De heer *Mendizabal* is wijders belast met het voordragen der middelen, om aan den burgeroorlog spoedig een einde te maken.

De berigten, behalve de boven gemelde, welke men van het oorlogstooneel in Spanje heeft ontvangen, behelzen hoofdzakelijk, dat het overschot der bende muitelingen onder *Gomez* bij voortduring door den generaal *Espartero* in Asturie wordt vervolgd.

De positie der beide legers wordt in berigten, uit Bajonne, aldus opgegeven: De Christinos bezetten de linie van Puenta Laraa tot aan Miranda, terwijl het reserve-korps langs de Menasche vallei is gelegerd. De Carlisten onder *Villareal* bezetten Durango, terwijl de overige verspreid zijn en geene vaste punten hebben. — De generaal *Rodil* wordt bij het leger der Koningin verwacht, om het opperbevel te aanvaarden. Hij is reeds van Madrid vertrokken. Het berigt van een gevecht tusschen de lijfwacht en de militie te Madrid op den 21sten Augustus is ongegrond bevonden.

— Omtrent de zamenstelling van het nieuwe Fransche ministerie weet niet anders. De Heer *d'Argout*, minister van financien, die afwezig was, heeft mede zijn ambt nedergelegd. — De heeren *Guizot* en *Molé* zijn bij den Koning geweest.

Woensdag namiddag omstreeks $3\frac{1}{2}$ uur is op de bloemenkaai een trein van 4 of 5 duizend personen, twee aan twee, allen met den hoed af, achter eenen lijkwagen voorbij getrokken. Het was de begrafenis van een arm en onbekend arbeidsman, *Frans Caulai* genaamd, die in het clinisch gesticht was overleden.

Heden wordt verhaald, dat een dertiental personen, welke men sinds lang zocht, heden nacht in een huis te Parijs zijn in hechtenis genomen. Toen de Commissaris van politie kwam, weigerden zij de deur open te maken; de beambte der politie moesten dus geweld gebruiken om binnen te komen; terwijl zij ook nog een bloedig gevecht moesten aangaan om die verdachten meester te worden.

— De *Messager* meldt, dat de gearresteerde personen de begrafenis van bovengemelden *Frans Caulai* hadden bijgewoond en gewapend waren. Zij schijnen meestal tot den stand der werklieden te behooren.

'S GRAVENHAGE, den 3den September.

Bij Koninklijk besluit van 23sten Augustus, is de kolonel *Waldkirch*, adjudant van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, die onlangs, namens hoogstdenzelven, belast geweest is het heugelijk berigt van de gelukkige bevalling van 's Prinsen gemalin, aan Z. M. over te brengen, benoemd geworden tot ridder der orde van den Nederlandschen leeuw.

— Naar men verneemt, heeft het Z. M. behaagd te bepalen, dat, na de opheffing van het kamp van Reijen, welke binnen weinige dagen zal plaats hebben, de veldpost in het leger zal worden afgeschaft; zullende de daarbij geplaatste ambtenaren op wachtgeld worden gesteld.

— Dezer dagen zijn de gemeentebesturen, van de zijde van het gewestelijk bewind, en naar aanleiding van eene missive van den administrateur voor de nationale nijverheid, verzocht geworden, om, voor zoo veel noodig, de belanghebbenden opmerkzaam te willen maken op de onlangs gedane oproeping van zoodanige personen, welke geschikt of genegen mogten zijn, om te dingen naar de opengevallen vrije kweekelings plaats in 's rijks vee-artsenij school bij Utrecht, waartoe dezelve zich ten spoedigste zullen dienen aan te melden.

— In dit jaar loopen te Scheveningen, voor de haring- of versche bokking vangst, 36 schepen uit, zijnde 1 meer dan in 1835, en 6 meer dan in 1834.

— Gisteren heeft men in deze residentie twee ongelukken te betreurengehad. De kleederen eener vrouw, echtgenoote van *J. F. van Heusden*, op de Brouwersgracht wonende, vuur gevat hebbende, is dezelve jammerlijk omgekomen. — Aan het opgerigt wordende gebouw, hetwelk tot vergrooting strekt van het R. K. weeshuis te dezer stede, eenige zware binten liggende, zijn eenige kinderen aldaar gaan spelen, waardoor een derzelven, *J. J. Vliegendehond* genaamd, 7 jaren oud, verplet geworden en dadelijk overleden is; terwijl een ander, *J. Kresmuller* geheeten, 6 jaren oud, zijn been heeft gebroken.

AMSTERDAM, den 4den September.

Beurs van den 2den September.

Wij zijn heden zonder nadere tijdingen uit Spanje, en deze weinige berigten veroorzaken ook in het standpunt der Spaansche schuldbrieven weinig of geene verandering. Onze speculanten houden den staat van dit schiereiland nog te onzeker, om eenige operatien van belang te ondernemen en de prijzen blijven nagenoeg onveranderd.

Het Fransche ministerie is nog niet geconstitueerd.

Beurs van den 3den September.

Er loopen heden zeer ongunstige geruchten omtrent Spanje; men sprak van bloedige tooneelen, welke te Madrid tusschen het volk en de troepen zouden hebben plaats gehad; ook hoorde men van onlusten te Saragossa en Barcelona, doch zijn dit alles slechts losse geruchten.

Op den koers der Spaansche effekten hebben deze tijdingen weinig invloed uitgeoefend.

Fluctuatien der prijzen:

Spanje. Ardoins $29\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{5}{8}$, bij zeer geringe affaire; onbepaalde stukken zijn à $29\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$ gedaan en bleven $\frac{3}{8}$; Passive $9\frac{5}{8}$ verhandeld.

Holland. De voortgezette verkoopen, welke ook heden in oude aandeelen handelmaatschappij bewerkstelligd werden, deden den koers van 185 allengs tot 183 achteruitgaan en zelfs ook daartoe bleven verkoopers over. De overige binnenlandsche effecten verkeerden mede in eene iets flaauwere stemming: van $2\frac{1}{2}$ pCt. werden eenige postjes à $55\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$ afgegeven en kansbiljetten zijn à $23\frac{11}{16}$ en $\frac{5}{8}$ gedaan; alleen 5 pCt. goed prijshoudend en werd iets daarvan à $102\frac{7}{8}$ gedaan; $4\frac{1}{2}$ pCt. sijndicaat $97\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $80\frac{5}{8}$ gedaan.

Alle Russische en ook Oostenrijksche schuldbrieven als gisteren, bij geen meldenswaardigen handel.

Effecten-Societeit 4 September.

De ongunstige berigten, welke men gisteren omtrent Spanje verspreid had, zijn niet bevestigd.

De Koningin heeft, aangaande de constitutie van 1812, te Madrid eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij zij dezelve volkomen goedkeurt. De cortes zijn tegen 24 October bijeengeroepen.

Te Malaga, Cadix en Cordova handelen de junta's naar hun eigen goeddunken en hebben reeds verscheidene wetten nopens den inlandschen handel uitgevaardigd.

De houding der Spaansche schuldbrieven wordt onder deze omstandigheden van dag tot dag ongunstiger, te meer daar dezelve Donderdag te Londen 1 pCt. en Vrijdag op nieuw $\frac{3}{4}$ pCt. flaauwer waren. Van Parijs komen dezelve iets williger af.

Ardoins openden heden $29\frac{1}{2}$, vielen tot $29\frac{1}{8}$ en bleven op deze hoogte bij eenigen omzet.

Onze binnenlandsche effekten leden mede door den achteruitgang der Spaansche; $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn à $55\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ gedaan; kansbiljetten $23\frac{5}{8}$ en $23\frac{9}{16}$ eenige postjes; in de overige binnenlandsche schuldbrieven geene affaire. Aandeelen handelmaatschappij konde men à 183 koopen en 182 werd geboden, echter is niets daarin omgezet.

PS. Gisteren liep te Antwerpen algemeen het gerucht, dat het oude

Fransche ministerie weder blijven zoude; intusschen weet men uit eene zeer goede bron, dat dit het geval niet is; er is echter nog geen nieuw kabinet benoemd en alle opgegevene leden zijn louter gissingen.

ARNHEM, den 5den September.

Gisteren avond is alhier van Scheveningen aangekomen de regerende vorst *Adolph van Sayn Witgenstein*, met gevolg. Z. D. is in het logement het Zwijnshoofd afgestapt en zal, na de omstreken dezer stad bezigtigd te hebben, de reis naar Frankfort voortzetten.

Mengelwerk.

Don Carlos en lord Palmerston.

Zeven honderd jaren lang ging *Spanje* gebukt onder den schepter van Moorsche kalifs en christen-koningen, en hadden *Gordua* en *Granada*, *Oviedo* en *Leon*, *Burgos* en *Barcelona* onafhankelijke *dynastien*. Hoe veel moest er niet door tijdsverloop en lotsverandering gunstigs stand grijpen, eer, door de huwelijks-vereeniging van FERDINAND en ISABELLA, in 1469, de zamensmelting al dezer *dynastien* tot stand kon komen. Geen verwarder rijk laat zich denken dan *Castilië*, ten tijde zijner vereeniging met *Arragon*. In geen van beide deelen heerschte toen geregtigheid; in geen van beide vrede. Maar na veertig jaren was alles veranderd: uit deze wederkeerige gisting ontwikkelde zich eene heilzame organisatie.

Drie menschen van kracht en karakter, FERDINAND, ISABELLA en XIMENEZ, hebben dat groote werk ten uitvoer gebragt. Door de dochter van ISABELLA, JOHANNA VAN KASTILIË, kwam de Spaansche kroon aan het huis van *Habsburg*. KAREL II, met wien de mannelijke stam der op het schiereiland regerende linie (den 1. November 1700) uitstierf, had bij uitersten wil den troon aan eenen kleinzoon zijner oudste zuster, MARIA THERESIA, gemalin van LODEWIJK XIV, met name Hertog PHILIPS VAN ANJOU toegekend. Sedert 1701 regeerden er alzoo Bourbons in *Spanje*. De familie-wet van den 12. Mei 1713 regelde de toekomstige troonsopvolging, niet ter gunste van nog ongeboren vorsten, maar in het belang der natie. FERDINAND VII, veranderde, om zijnen broeder don CARLOS te berooven, deze wet den 23. Maart 1830 (alzoo vóór de Julij-revolutie en derhalve niet onder den invloed der nieuwe doctrinairen). Over de geldigheid dezer verandering ontstond al dadelijk een strijd van begrippen, een staatkundig pleitgeding, hetwelk door publicisten en niet door kanonnen zou beëindigd worden. — De vijf groote mogendheden van *Europa* hebben, na FERDINANDS dood, verschillende gevoelens over deze aangelegenheid doen kennen. *Oostenrijk*, *Pruissen* en *Rusland* waren van begrip, dat de Spanjaarden zelf behoorden in te zien, wat zij regt en billijk oordeelden; zij oordeelden het doeltreffender, af te wachten, wie der kroon-competenten algemeen zou erkend worden. *Engeland* en *Frankrijk* hakten den knoop door, lieten zich met de onschuldige ISABELLA in, en kozen partij tegen de Spaansche Vendee, terwijl zij met *Spanje* en *Portugal* een viervoudig verbond sloten ter verwezenlijking van hun doel. Dit verbond staat algemeen voor geen meesterstuk der diplomatie bekend; het moest reeds eenmaal verbeterd worden, en dient daarom de oppositie in *Engeland* niet weinig tot dekmantel. In de zitting van het Lagerhuis, van den 5. Augustus, werd de politiek van het [illegible] met betrekking tot *Spanje* hevig aangegrepen. Lord PALMERSTON zocht haar te verdedigen, hetwelk hem echter niet gelukte. Bij die gelegenheid moest hij natuurlijk van den pretendent don CARLOS gewagen: en dat gedeelte zijner rede nam de *Gazette de France* terstond te baat, om den minister aan te vallen. « PALMERSTON, de minister van eenen opvolger van WILLEM VAN ORANJE (abuis! WILLEM IV is nooit een opvolger of afkomeling van WILLEM VAN ORANJE geweest) PALMERSTON — zegt genoemd blad — heeft het volgende doen hooren:

« Don CARLOS, hoedaning zijne goede hoedanigheden als individu ook zijn mogen, heeft, door zijn streven naar het bezit der Spaansche kroon, den burgeroorlog in *Spanie* voortgeplant; vuur en staal en moord en gruweldaden alom doen veld winnen, en de rust der natie verwoest, wier vader en beschermer hij zich noemt. » « Wij protesteren, — zegt de *Gazette* — in naam der geregtigheid en der waarheid, tegen deze beschuldiging, die anders wel voegt in den mond van eenen aanhanger der revolutie van 1688. Vooreerst heeft don CARLOS den burgeroorlog niet in *Spanje* voortgeplant. Die oorlog is door FERDINAND en CHRISTINA zelve bevorderd en was reeds lang, voor dat don CARLOS terug kwam, in *Navarra* uitgebroken. Reeds verdedigden de Navarrezen hunne regten en die van den troon, toen don CARLOS zich onder hen vertoonde. KAREL V is de wettige en eenige wettige opvolger van PHILIPS V, van LODEWIJK I, FERDINAND VI, KAREL III, KAREL IV en FERDINAND VII. — Hij heeft zijn regt niet zelf opgeworpen, maar het is op hem vervallen. FERDINAND heeft dat regt vernietigd en daarin vermogt don CARLOS niet te berusten. Het absolute Konings-gezag heeft in *Spanje* zijne grenzen, het kan niet over de kroon beslissen. Zij, die FERDINANDS testament verdedigen, zijn deelgenooten van zijn absolutismus, dat zich verder dan het graf heeft uitgestrekt. CHRISTINA en ISABELLA regeren ten gevolge eener ongehoorde overwelliging. De H. AMBROSIUS heeft eenmaal met grond gezegd: « den overweldiger is de burgeroorlog aan te rekenen; de Keizer verdedigt zijn regt.» Oproer en opstand zijn derhalve niet aan don CARLOS te wijten. De drijfveren van den burgerkrijg zijn zij, die een nieuw regt hebben uitgevonden en geldend gemaakt. Don CARLOS verkeert in denzelfden toestand als Prins EDUARD, die in 1745 in *Schotland* landde. « Indien gij eenen zoon hadt — zeide NAPOLEON tot den graaf ALBANY — ik zou hem met 50,000 man op den troon plaatsen.» NAPOLEON hield derhalve het regt der STUARTS voor heilig. Zelfs bij zijn afstand van den Franschen troon erkende hij het regt der Bourbons.

Heeft HENDRIK IV den burger-oorlog in *Frankrijk* bevorderd, toen hij in 1590 bij *Ivry* zegevierde en *Parijs* belegerde? Of LODEWIJK XIV, toen hij zich tegen de *Fronde* verzette? Waren de Vendeërs rebellen, toen zij de Godsdienst tegen het Atheismus, de Monarchie tegen de regeringlooze Republiek verdedigden? Of is het ongeoorloofd, dat regt en waarheid hunne voorstanders en verdedigers hebben? Heeft de misdaad dan alleen het regt, om wapenen te voeren? Het geldt hier geenszins don CARLOS als individu, maar het grondbeginsel der troonsopvolging. Hoe lang zullen ISABELLA en het statuto-real nog onder de bescherming van vreemde bajonnetten staan? Wat hebben Engelschen, Polen, Franschen en Belgen in *Spanje* te doen? De interventie is misdadig; zonder haar zou de oorlog reeds sedert twee jaren beslist zijn. De wezenlijk schuldigen zijn hier de handeloos eerzuchtigen, die Koning FERDINAND hebben verleid, om zijnen broeder de erfenis zijns vaders te ontrooven. » Zoo spreekt de *Gazette de France*. Zij weet in wiens belang zij zoo spreekt, en vleit zich met de hoop, dat, als don CARLOS daar in *Spanje* eenmaal op den troon mag zitten, geprezen, ondersteund en bestuurd door eenen stoet der geestelijkheid, de dag ook nog zal aanbreken, dat KAREL X of zijn kleinzoon hetzelfde lot in *Frankrijk* te beurt valt. Hoe dit zij, het blijkt genoegzaam, dat de noodlottige toestand van het schier-eiland, die, door de meer en meer veldwinnende omhelzing der constitutie van 1812, dagelijks nog noodlottiger wordt, door geene beredeneringen meer is te verhelpen en van den invloed der publieke opinie en van de kracht der wapenen eenig en alleen deszelfs beëindiging te wachten heeft.

De Nederlandsche schilder van Dijk te Genua.

De stad *Genua* werd, op eenen der schoonste zomerdagen, reeds in den vroegen morgen, door het onbewolkte en prachtig uit de kimmen rijzende zonlicht bestraald, als nam dit koesterend gesternte zelf deel aan de feestvreugde, die *Genua's* ingezetenen met reikhalzend verlangen te gemoet zagen: de echtverbindtenis namelijk van den graaf BRIGNOLE. In de haven heerschte eene diepe stilte. De galeijen lagen op het effen watervlak; want schier de geheele bevolking, rijk en arm, oud en jong, had zich naar de Via-San-Lucca op weg begeven, waar de hoofdkerk, aan St. Laurentius gewijd, een gotisch gebouw uit zwart en wit marmer gebouwd, gelegen is. Onder de bewoonsters dezer stad vindt men gewoonlijk schoone vrouwen, maar de gravin BRIGNOLE overtrof alle in minnelijk schoon. Zij was achttien jaren oud, en vereenigde in haar voorkomen al dat bevallige, al dat innemende, hetgeen dichters en schilders ons zoo vaak in eene DIANA of VENUS aanschouwelijk trachten te maken. Graaf BRIGNOLE, had in de straat *Balbi* een paleis laten bouwen, zijner aangebedene bruid in allen deele waardig.

De St. Laurens-kerk schitterde van hoogtijd-lichten. De geheele Genuesche adel bevond zich binnen haren omtrek en bekleedde de eerste zitplaatsen in de nabijheid van het hoofdaltaar. De aanzienlijkste burgers sloten zich in digte rijen aan den adel; terwijl eene ontelbare schare van min-aanzienlijke nieuwsgierigen het overige gedeelte, alsmede de ingangen en het voorplein der kerk, vulde.

Op eenen kleinen afstand van het hoogaltaar, ontwaarde men een' jongen man, wiens uiterlijk voorkomen belangstelling inboezemde, en wiens gelaat de edelste trekken kenmerkte. Zijne kleeding was geenszins die eens edelmans, evenmin als die van eenen burger of koopman. Zij stak bij die der overige hooge feestgenooten, die meestal in wit en blaauw satijn gehuld waren, bijzonder af, dewijl zijn tooisel uit zwarte zijde en zwart fluweel bestond: wanneer de godsdienstplegtigheid de gemeente deed knielen, boog hij zijne knieën niet, en nam evenmin deel aan het gemeenschappelijk gebed. Zijn blik was eenig en alleen op de schoone gravin gevestigd. Hij stond onbeweeglijk tegen eenen pilaar, en, ofschoon men van tijd tot tijd in zijne gelaatstrekken eene hevige gemoedsaandoening opmerkte, bleef zijn stand zich niet te min door eene schier onverklaarbare kalmte onderscheiden; zoodat hij meer het aanzien van een beeld dan van een levend wezen had. En deze zonderlinge man, die elks aandacht tot zich trok, was onze beroemde vaderlandsche schilder VAN DYK.

Eerst toen de vanen en standaarden der verschillende broederschappen van het hoogaltaar afgenomen werden en de optogt door het middenruim der kerk, na den afloop der huwelijks-inzegening, eenen aanvang nam, en het jonggehuwde paar den pilaar voorbij ging, waar VAN DYK nog altijd, als aan den grond genageld stond, zei de wereldberoemde kunstenaar tot den naast hem staanden graaf PALLAVICINI: « *De beeldtenis dezer overschoone vrouw te schilderen zou het hoogste geluk mijns levens zijn.*»

VAN DYK mengde zich in het gevolg der edelen en ging met de processie de voorstad St. Pietro-Arena door, tot in het paleis van graaf BRIGNOLE. Hij verloor de schoone gravin geen oogenblik uit het oog. Hare hemelsche gelaatstrekken, haar geheele voorkomen stonden diep in zijne ziel geprent.

Een jaar daarna werd onze VAN DYK de taak opgedragen, om de gravin BRIGNOLE te schilderen, en hem aan het paleis van den graaf eene kamer aangewezen, waar hij zijnen toestel kon gereed maken.

VAN DYK viel derhalve eene eer te beurt, waarop hij naauwelijks had durven rekenen, niettegenstaande zijn kunstenaarsroem zich toen reeds door geheel de Genuesche republiek had uitgebreid.

De gravin BRIGNOLE trad, op den vastgestelden morgen, het attelier van den Nederlandschen kunstschilder binnen, en VAN DYK's gelukszon klom hierdoor ten hoogsten top.

Maar, hoe groot was hare verwondering, toen VAN DYK, na eenige oogenblikken op zijn gereed gesteld paneel eenige penseel-streken te hebben aangelegd, haar te kennen gaf, dat hij hare beeldtenis reeds voor het grootste gedeelte had afgewerkt, schoon hij haar niet veroorloofde de schilderij, vóór hare voltooijing, te zien. De Gravin verliet hierop het vertrek, dat VAN DYK zorgvuldig sloot, waarna hij naar zijne woning ijlde, en van daar het *reeds vroeger* ten voeten uit, voltooide portret der gravin haalde; hetwelk hij in zijn attelier, op het paleis van den graaf BRIGNOLE, in eene daartoe vooraf gereed gemaakte lijst plaatste, en dat de bewondering van alle aanschouwers tot zich trok; en welk portret nog ten huidigen dage onder de uitmuntendste kunstvoortbrengselen van onzen VAN DYK wordt gerangschikt.

Letternieuws.

Het weesje, *door* C. H. CLEMENS; *te* Nijmegen, *bij* D. J. HASPELS.

Het was inderdaad een gelukkige inval van den heer CLEMENS, om de weldadigheid zijner stad- en landgenooten op te wekken ter gunste eener diep ongelukkige wees, die den 14. Augustus laatstleden in het dorp *Groesbeek*, door een bliksemstraal, die haren vader doodde en in hare ouderlijke woning eenen onuitbluschbaren brand deed uitbarsten, waarin hare moeder en broeder omkwamen, op eens van hare dierbare verzorgers werd beroofd. Ter bereiking van dit edel doel heeft de heer CLEMENS vier dichtstukjes vervaardigd, getiteld: het dorpje *Groesbeek*; het Onweder; Noodkreet en Aan het Weesje, te zamen slechts zeventien bladzijden klein octavo uitmakende, en *voor eenen geringen prijs*, bij bovengenoemden uitgever en zijne correspondenten verkrijgbaar gesteld. Wij twijfelen er geenszins aan, of een aantal menschenvrienden en deelnemers in het smartelijk lot van een diep ongelukkig meisje zal gaarne bijdragen tot verzachting van haar grievend leed, en, door het koopen van dit boekske, de pogingen van schrijver en uitgever met een gunstig gevolg bekroonen, waartoe wij ook gemeend hebben, dat deze aankondiging gevoegelijk kan strekken. Waar en wanneer toch wordt in ons vaderland de hulp van weldadigen ooit vergeefs ingeroepen, en wie mag daarop meer rekenen, dan een arm op eens van hare dierbaarste betrekkingen beroofd meisje; een kind, dat, zonder die hulp, bovendien nog van al datgene verstoken zou blijven, hetwelk voor hare vorming en opleiding zoo onmisbaar noodzakelijk is. Dank hebbe alzoo de vervaardiger dezer dichtstukjes voor zijnen welwillenden arbeid! Hij vinde in zijn eigen hart de streelende voldoening, aan de bevordering van het belang eens hulpbehoevenden kinds volgaarne te hebben medegewerkt.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 4 Sept. 0 El 9 Palm 2 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 0 D
Den 5 Sept. 0 El 9 Palm 8 Duim; gewassen 6 Duim; gevallen 0 D

---

† § † Op Dingsdag den 13den September 1836, des morgens ten tien uur, zal men, ten overstaan van den Notaris *VAN JEVEREN*, ten huize van *J. VAN DRIEL EN*, *in den liggenden Os*, te *Elburg*, in het openbaar, *zonder beraad*, aan de meestbiedenden verkoopen:

TWEE HONDERD VIJF EN ZEVENTIG perceelen EIKEN-, BEUKEN-, LINDEN-, BERKEN- en DENNEN-BOOMEN, van onderscheidene zwaarte, waaronder velen geschikt voor allerlei timmerwerk, allen staande, *op het in veiling zijnde* LANDGOED *DEN ZWALUWENBERG*, nabij *Elburg*.

De aanwijzing zal geschieden, van nu af aan, alle dagen, behalve des Zondags, door *JACOB GEERLOFS LOKHORST*, opzigter op den *Roozenberg*, en *HERMAN HEBINK*, jager op den huize *Schouwenburg*, bij *Elburg*.

De boomen worden verkocht onder voorwaarde, dat de koopers der gronden die mogen benaderen; doch in dat geval geniet de hoogste bieder *vijf ten honderd* van den door hem geboden prijs.

---

† † † De Notaris *JOH. DE BERGH*, residerende te *'s Hertogenbosch*, hoofdplaats der Provincie *Noord-Braband*, heeft, op den 16den Augustus 1836, voor zijne principalen, in het openbaar, provisioneel verkocht:

De HEERLIJKHEID *OIJEN*, gelegen aan de River de *Maas*, in de Provincie *Noord-Braband* bestaande in het OUD-ADELLIJK KASTEEL en bijgehoorende GEBOUWEN op het Bassecour, met KOETSHUIS, STALLING, SCHUREN, MOESTUIN, LAAN en CINGELS, om voornoemd Kasteel gelegen, mitsgaders al deszelfs Regalien van Geregt, Dijkstoel, jaarlijksche schadeloosstelling voor de Secretarie, Jagt, Visscherij, Tol-, Pont- en Voetveer over *de Maas*, en verdere REGTEN en GEREGTIGHEDEN, als waarvan gemelde Heerlijkheid nog jouisseert, benevens TIENDEN, CIJNSEN, TIJNSEN, RECOGNITIEN en ERFPACHTEN, met ongeveer 150 Bunders allerbest UITERWAARDSCH HOOILAND en ruim 60 Bunders Binnendijks WEI- en BOUWLAND.

Alle welke goederen bij gedrukte bekendmakings-biljetten, alomme verzonden, in 47 koopen zijn omschreven, en welke koopen, met de slagen of hoogen gezamenlijk hebben opgebragt *f* 219,220.

Terwijl de Massa dier koopen opgebragt heeft *f* 230,000.

De finale verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het *Stads-Koffijhuis*, staande aan de Pensmarkt, bewoond bij *WILLEM REGGERS*, op Dingsdags den 13den September 1836, des namiddags ten 2 ure.

Intusschen nadere informatien te bekomen op het kasteel *van Oijen* voornoemd, alwaar ook aanwijzing zal worden gedaan, ten Kantore van den Heere Notaris *RANT*, aldaar en ten Kantore van voornoemden Notaris *DE BERGH*, te *'s Hertogenbosch*, ter welke laatstgemelde plaatse de verhoogingen, zoo wel op de Massa als op de perceelen, kunnen worden gedaan, en alwaar een uittreksel uit de kadastrale plans, voor zoo veel de voorschrevene goederen aangaat, te bezigtigen is.

---

† † † De Notaris *DE KRUYFF*, residerende te *Lunteren*, als daartoe door de Regtbank van Eersten aanleg, in het kwartier *Arnhem*, benoemd, zal, ten overstaan en ten bijwezen als volgens de wet, op Vrijdag den 16den September 1836, des voormiddags ten 10 ure, ten herberge van de Erven *W. FLOOR*, aldaar, door de meestbiedenden doen inzetten, en den 30sten daaraanvolgende, op gelijk uur en plaats voorschreven, finaal verkoopen:

Een HUIS en ERVE met daar achter gelegen TUIN, staande in het best gedeelte van het dorp, nabij de Kerk, benevens een kamp BOUWLAND, en ongeveer 14 Bunders en 35 Roeden, best BAGGER- of TURFVELD met een BOSCH met opgaande DENNENBOOMEN, en eenige kampjes WEI- of HOOIVELD met HOUTGEWAS, alles staande in, en gelegen nabij het dorp *Lunteren*, op de *Veluwe*.

Informatien te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris *DE KRUYFF*.

Aan Kunstminnaars.

W. J. HANSSEN, berigt bij deze dat hij alhier in het Logement *de Keizerskroon* op de Groenmarkt, met een gedeelte van zijn MAGAZIJN uitgepakt is, bestaande in eene brillante collectie der nieuwste MUZIJKSTUKKEN voor *Piano*, *Fluit*, *Viool*, enz. met de korting van 40 tot 90 pCt. Eene menigte LITHOGRAPHIEN, KOPER- en STAAL-PLATEN; alle soorten van TEEKEN- en SCHILDER-BEHOEFTEN, SCHRIJF-, POST-, TEEKEN- en gekleurde CARTONNAGE-PAPIEREN, PENNEN, LAK, OUWELS, SPEELKAARTEN en verder alle artikelen betrekkelijk den BOEK-, PAPIER- en PLAAT-HANDEL.

Zutphen, den 5den September 1836.

DEPôT VAN MANUFACTUREN,
Mode-Artikelen, Galanterien en Parfumerien
VAN N. D. BRANDON, TE AMSTERDAM.

De Ondergeteekende berigt bij deze, dat hij weder op nieuw heeft ontvangen een schoon assortiment zijden FOULARS, zoo voor *Heeren Zakdoeken*, *Dames-Tabliers en Fichus*, ECHARPEN OF LANGE DASSEN *voor Heeren*, BOORDEN, VOORHEMDJES *met en zonder* CHABOTS, ZIJDEN PARAPLUIS, van *f* 5 en hooger, als ook HEEREN-CLOAKEN, of REGEN-MANTELS, en DAMES-MANTELS in alle soorten, die ook besteld kunnen worden, en vele artikelen meer, te veel om allen te noemen.

A. D. BRANDON,
ten huize van den heer L. BEOK,
in de Kroon te Zutphen.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE

CIRQUE  ***OLYMPIQUE***

ONDER DIRECTIE VAN

F. E. BLONDIN,

staande bij de Velper-Barrierre.

Op Dingsdag den 6den September, des avonds ten half 8 uren

Ter benefice van Madame DE LENSKI.

Die, dankbaar voor de gunstige opname door het geëerd Publiek dezer Stad, deze voorstelling alhier tot haar Benefice heeft gekozen, in de hoop van dezelve met een talrijk bezoek te zullen zien vereerd; waarom zij dan ook niets zal nalaten om deze representatie de luisterrijkste van allen te doen wezen.

Daarna, voor de eerste maal:

DE BEVRIJDING VAN

ACHMED,

of de Gevangene Girkgiessische Prins.

Nieuwe brillante Pantomime-Equestre, uitgevoerd door [illegible] personen.

Voor de eerste maal:

Het PORTUIN, onder het Masker van ARMOEDE.

Groote Brillante Nieuwe scenes uitgevoerd door Madame DE LENSKI.

DE ONTMOETING

van twee Vrienden, of handhaving der

NEDERLANDSCHE VLAG.

Groote Geschiedkundige Voorstelling, uitgevoerd door al de Leden van het gezelschap, in de daartoe expresselijk vervaardigde Kleeding. Nooit als door dit gezelschap vertoond.

Voor de eerste maal:

CLOWN

met zijne 80jarige Grootmoeder *te Paard*,

Groote kunstige en comique Scène, uitgevoerd door den heer EDUARD.

Verwacht op aanstaanden Woensdag zekere en finale sluiting van het Cirque.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.